

expedice speculum

Putování za záhadami a zajímavostmi regionu „Zrcadla“

Tajemství „Mokrého žlebu“

Příkop vnitřního opevnění

Dnešní výprava za zajímavostmi regionu směřuje na svah krumlovského lesa u obce Vedrovic. Zde v tichém lesním zákoutí zvaném „Mokrý žleb“ se již 2500 let skrývá stavba z hlíny a kamení - pravěké hradiště. Tento opevněný areál o velikosti asi 1 hektaru byl obydlen jen krátkou dobu na konci starší doby železné. S výjimkou budování lesní cesty zůstalo místo ušetřeno dalších lidských vlivů. Jen přírodní síly po tisíciletí pomalu uhlazují obrysy hradiště.

Výšinné sídliště o rozloze asi jednoho hektaru je ohraničeno a chráněno dvojitým opevněním oválného půdorysu. Opevnovací systém má dnes podobu někde více, někde méně zřetelného terénního zářezu. Nejlépe patrné jsou dva asi 50 m vzdálené příkopy na úzké šíji v horní části hřbetu.

Ve starší době železné (také zvané „halštatské“) bylo naše území poměrně hustě obydleno lidmi tzv. horákovské kultury. Tato vyspělá kultura vynikala výrobou dokonalé keramiky (pravěký porcelán), často vypálené do červených odstínů, zdobené různobarevnými geometrickými tvary.

Železo se zpočátku uplatnilo spíše na výrobu šperků a luxusního zboží. Rozšířením technologicky náročného železářství a uplatněním železa jako levné a kvalitní suroviny na výrobu běžných nástrojů došlo k nebývalému rozvoji společnosti.

V této době také vzkvétal obchod mezi různými oblastmi Evropy. Již sám název doby „halštatské“ pochází z rakouské lokality „Hallstatt“, kde na těžbě a obchodu se solí vyrostlo jedno z center tehdejší civilizace.

halštatské ohraničilo plochu jen 1,2 hektaru kolem nejvyššího vrcholu. Další halštatská hradiště v našem okolí jsou např. u Křepic, Jamolic, Budkovic, Oslavan.

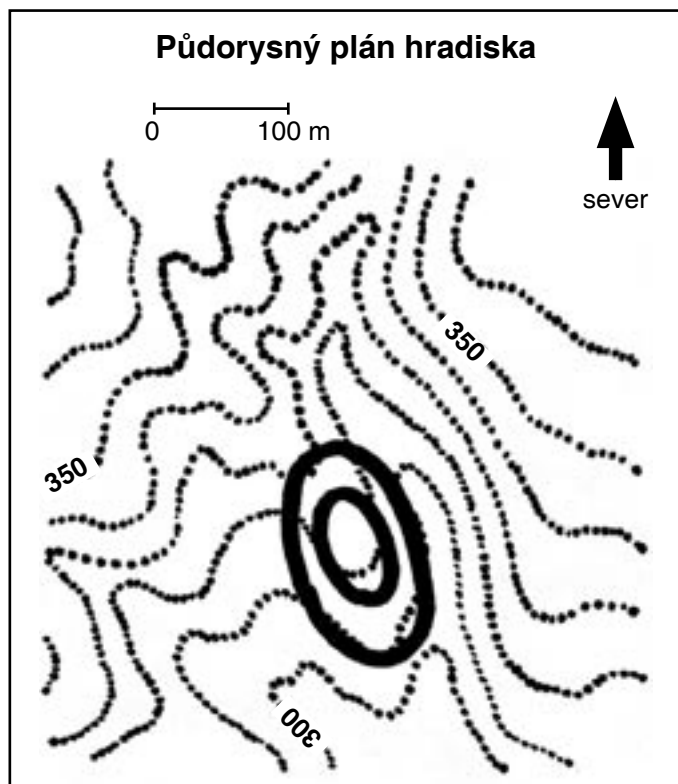
Zdálo by se logické, pokládat malá halštatská hradiška za sídla velmožů a jejich družin, podobně jak tomu bylo v ranném středověku. Toto je ale v rozporu s přesnou datací osídlení hradiště. První tři století halštatského období, v době klidu a prosperity, nebyly tyto výšinné polohy vůbec osídleny. Kolem r. 585 př. n.l. nastal zlom ve vývoji. Do střední Evropy vpadli Skýtové, bojovné kočovné kmeny z Asie. V době hrozících nájездů byla obsazena a opevněna hradiště. Ve stejné době náhle mizí vrstva bohatých velmožů. Jestli odešli před nebezpečím, nebo zahynuli při bojích, nevíme. Následující období je možno označit za úpadkové. Hra-

nění hradiška. V poslední době je i zde možné vidět stopy po řádění „hledáčů pokladů“ i když ne v takovém rozsahu, jako na jiných slavnějších lokalitách.

Jak hradiště najdete? Místo je nejlépe přístupné z Vedrovic. U vedrovického kostela, v prudké zatáčce silnice, odbočujepolní cestou vedoucí mělkým údolím směrem k lesu. Na okraji lesa je třeba překonat oplocení obory. Dvoje instalované dřevěné schůdky jsou ve špatném stavu, proto dbejte zvýšené opatrnosti. Pokračujte po lesní cestě podél potoka. Po 150 m přijdete na paseku s novou výsadbou, kde se cesty větví. Vydaté se vlevo. Odměnou nejen pro děti může být množství lesních jahod, právě teď dozrávajících na pasece (něco jsme vám tam nechali). Na konci mýtiny bude opět nutno po schůdkách překonat oplocení. Za plotem pokračujte

Takovéto hřiby rostou přímo na hradišku

Na bočních svazích pokračuje obranná linie v podobě terénního schodu. Obě opevnovací linie, vnitřní i vnější, byly zřejmě původně doplněny dřevěnou palisádou, která již dávno zanikla. Na některých místech byla obranná funkce posílena navršením valu.

Při povrchovém průzkumu jsme našli jen ojedinělé střepy pravěké keramiky. Zdá se, že v porovnání s jinými lokalitami tohoto typu bylo toto místo obydleno s menší intenzitou. Archeolog P. Vitula zde naopak při průzkumu zjistil výrazné stopy sídliště. Zvláště až 0,5 m silnou kulturní vrstvu v jižní části lokality, mezi vnitřním a vnějším opevněním.

Poprvé v dějinách se objevuje významná vrstva bohatých lidí - velmožů. Jejich bohatství patrně přímo plynulo z rozvoje obchodu. Dokladem vyššího společenského postavení některých jedinců té doby jsou bohatě vybavené pohřby pod mohylami, jaké známe i z našeho regionu (Budkovice, Rybníky, Morašice, Trstěnice).

Z doby halštatské pochází velké množství hradišť. Jejich rozloha zřídka přesahuje hektar je zvláště v porovnání z dobou bronzovou velmi malá. Jako příklad uvedme kopec Leskoun u Olbramovic. Zdejší hradiště z doby bronzové zabíralo rozlohu přes 20 hektarů, zatímco opevnění

diště již zůstala obydlena, protože záhy po konci skýtské agrese se objevilo ohrožení keltskou invazí, která také na počátku 4. století př. n.l. ukončila halštatské období.

I halštatské hradiště u Vedrovic bylo zřejmě jen nouzovým útočištěm zdejšího zemědělského obyvatelstva. Snad bylo založeno přímo lidmi z osady, která byla zjištěna ve vedrovické polní trati „Za kostelem“.

I když nemáme přímých dokladů, můžeme předpokládat, že i naše hradiško neuniklo dobytí Skýtů. Nedaleká soudobá hradiška „Náporky“ u Oslavan a „Leskoun“ u Olbramovic při podrobném archeologickém průzkumu vydala svědectví o těchto bouřlivých událostech v podobě typických šipek (hrotů šípů) skýtských nájездníků.

Vedrovické hradiško nebylo dosud celoplošně zkoumáno, i když je odborníkům známo již od r. 1890. V r. 1992 zde archeolog Petr Vitula provedl sondážní průzkum s cílem popsat stavbu opev-

vravo hlubokým úvozem do kopce. Cesta podél oplocení vás asi po 300 m dovede k posedu u rybníčka. Přejdete přes hráz a ihned zabočíte doleva. Stoupání do kopce vás po 100 m přivede přímo na hradiště umístěné na vrcholu protáhlého úzkého hřbetu. Od Vedrovic je místo vzdáleno asi 1,5 km pěší chůze

Výlet na hradiště u Vedrovic je příjemnou procházkou lesní zelení. Pokud se vydáte brzy po našich stopách, pak se kromě poznání zajímavého místa můžete těšit na již zmíněné voňavé lesní jahody, barevné květy lesního podrostu a košík plný hub. Nejkrásnější hřiby jsme našli přímo na hradišti.

Případný zájemce najde další podrobnosti v článku Petra Vituly: Zjišťovací výzkum hradiška v Mokrém žlebu na katastru Moravského Krumlova (okr. Znojmo). Přehled výzkumů 1992: 53-54. Napsali Bronislav a Eva Grunovi Petrovice u M. Krumlova

Poset a hráz rybníčku u hradiště, významný orientační bod